Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (sachxuaquanvenduong.com) Bình Tân, Saigon

SỐ THỨ 1222 — NGAY THứ NAM 21 DeCEMBRE 1922 = NGAY RÒNG 4 THANG MƯỜI MỘT ANNAM NAM NHÂM-TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 203
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm..... 12$00 ... 15$00
Sáu tháng... 6.50 ... 8.00
Ba tháng..... 3.50 ... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05
Mua báo thì kể từ ngày mồng mới
và ngày 16 mỗi tháng và phải
trả tiền trước.

LỤC TỈNH TÂN VĂN

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS).

閩新省六！報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

• NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº 643

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER :
A Saigon : aux Bureaux du Journal rue Catinat, 155-157 (1er étage)
A Hanoi : aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris : chez M. M. Mayenne & Cie, rue Bonaparte.
Un traité à forfait pour les contrées de langue anglaise. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi qua báo ở : Gửi ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Directeur du Lục-Tỉnh Tân-Văn, soit à Saigon, soit à Cholon tùy ở chỗ M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

THỪA TRONG NHÀ MỚI RA BỂ NGOÀI

Hội nghị quản-hạt
Nhựt ngôn khả di hưng bang

(TIẾP THEO)

Chưa biết chủ Ấn-độ nầy lấy đâu mà gọi đông giống mình thông minh hơn Annam, trên người Annam, chớ theo như sở-kiến của tôi, người Ấn-độ sang qua kiếm ăn dầy đầy là dân hạ-lưu cùn khổ. Làm-xấn thì nhiều, làm tốt thì ít. Nếu muốn lấy tài học mà so sánh, tôi xin hỏi chủ dân Ấn-độ nào ở đây mà có tài học-vấn hơn người Annam đến ? Cái lấy theo học thạc hạng mà thì, thì dân Ấn-độ lấy dân nầy gọi mình hơn Annam cho được ; dầu rằng đàng học viện của con nhà Annam mới đặng mở mang chừng mười năm nay. Tôi thấy rõ người Annam trong các tỉ các sở, có thua dân Ấn-độ là thua cái tài đua bợ, thua cái cách thủ phụng của dân Ấn-độ thôi chớ. Nếu lấy tới bề thế ở ăn, tánh tình cư xử, thì tôi, chẳng có dân nước nào mà đám sánh, chẳng lựa là Annam. Thử xem trong các quán cơm, trong các quán rượu, dân Ấn-độ vết mã là thao ? Người Ấn-độ ăn ở sang trọng cho đến đỗi người quen trông thấy đều chạy mất. Chẳng kể dám đông đỏi chuyện lắm, hay là dám mở miệng mời lợi ống rượu. Tại sao độ-giả-chư-tôn xét lấy thì biết. Nói tới đây, tôi xem đường dung mặt một cái hổ sâu, tôi chẳng nên nhảy ngang qua, khỏi e đến bết nhà đi chẳng. Còn như nói người Ấn-độ đánh hành không có tệ nhựt ý tôi bao lâm, xin ai xem lại coi trong thành-phố Saigon nầy mỗi ngày gặp mặt bao nhiêu dân Ấn-độ thất thiểu đang, theo quán, đón mấy thầy, mấy ông mà kiếm xin từng ? Đếm coi bao nhiêu người không, sở ăn sở làm, thả đi ngũ nguồng ? Muốn có bằng cớ chắc, tôi xin chỉ chỗ cho mà coi cho chắc. Hỏi lại XÃ-tây Saigon coi mỗi tháng có mấy người dân Ấn-độ xin cứu giúp ? Hỏi lại coi mỗi tháng Chánh-phủ Nam-kỳ cho mấy người gởi xin tiền quá giang về xứ ? Thử hỏi coi trong nhà dưỡng-lão hiện nay còn mấy người Ấn-độ ăn no rồi ở không dưỡng vóc ? Bao nhiêu đấy trường cũng đủ mà chứng cái phẩm giá của dân Ấn-độ qua đây rồi, chẳng cần phải nhiều lời, e khỏi thì chi biết sự. Còn một sở hãng thật nữa, không ai cái chối đặng là hồi thử bấy giờ đây có mấy người không cơm ăn, không nhà ở ; ngày rảo xin ăn, tối vào phố hư ma ngủ ? Nếu nói chẳng có, xin lên dãy phố hư ở cuối đàng Lagrandière kia mà đếm. Người dưỡng ấy đất Nam-kỳ nầy có cần dùng đến chăng ? Ai kêu, ai thỉnh, ai mời sang qua ở đó? Dưỡng ấy người Ấn-độ kia còn lâm trường đông giống mình thông minh hơn, phẩm giá hơn người Annam nữa chăng ? Nếu nói hấy nhiều đó chẳng đủ sở sánh, hay là nói chẳng nên bắt dân khốn-nạn, để tiện đem vào mà tỉ chung cho cả dân Ấn-độ sang qua ở đây, nghĩa là nói dân Ấn-độ cũng có hạng vầy hạng. khác, chẳng phải đồng với nhau một hạng, thì tôi lại xin nhắc ấy trường cứ hội-đồng quản-hạt mới qua rồi đấy.

Thử xem thừa-sai Ấn-độ với thừa-sai Annam khác nhau nào là bao xa ? Chẳng cần nhắc sự thừa dịp tuyên-cứ mà xin chỗ làm, xin quản-áo, xin giầy-nón, xin tiền-bạc, tôi cần nhắc một sự ăn uống của dân Ấn-độ trong mấy ngày các nhà ứng-cử mở rộng quán cơm, quán rượu mà đãi thừa-sai. Ôi, thấy mà nhờm, thấy mà ghê ; tưởng chắc trong thế-gian nầy, không còn hạng dân nào dám làm như vậy. Ăn no tới họng còn ăn, uống đầy cả bụng còn uống ; ăn uống rồi ra ngoài mửa ra, mửa ra rồi trở vào ăn uống nữa ; làm hình như tiếc của đời, không mấy khi gặp dịp Ăn uống như vậy suốt ngày suốt đêm. Là ở ơn sòm, cái lấy rùm xóm. Hết hồi rồi đánh lộn, không cũng năm nghiêng ngã ngửa giữa sân bèn lề.

Tới ngày xe rước đi bỏ thăm, bộ chủ nào chủ nấy đi thôi đã không vững. Còn biết gì mà chọn lựa !

Ôi, thấy cảnh trạng mà rún mình, gớm cho dân thông-minh quá-sức. Như thế, chẳng hay chủ Ấn-độ phần đối kia mới nghĩ cho sao ? Có chịu cho dân Ấn-độ là một thứ dân không độ lượng chăng ? Nếu còn cường lý, xin thử hỏi ý các nhà ứng-cử ký rồi coi họ đoán cho dân Ấn-độ là phẩm nào bực nào ? Tôi dám trưởng cực chẳng đã họ phải chịu vậy thôi, họ cũng lấy làm bực mình với thừa-sai Ấn-độ. Hồi vậy đời ông Rodier còn làm Nguyên-soái Nam-kỳ, Ngài có xin bỉm quyền thừa-sai tuyển-cử của dân Ấn-độ ngụ trong xứ nầy. Xét kỹ, lời xin ấy chánh-lý ; vì dân Ấn-độ qua ngụ Nam-kỳ, có phải nước nhà gì của họ đây mà họ cần chọn cử người xứng đáng. Ai đắc-cử cũng mặc, miễn nhiều bạc nhiều tiền, nhiều ăn, nhiều uống cho họ là đủ toại lòng họ bổ thăm tuyển-cử.

Tóm lại, chẳng cần kể thêm nhiều lời, hấy nhiêu cũng đủ đem ra mà sánh so, dân Ấn-độ với dân Annam, ai trên ai dưới. Mà cần gì phải tranh hơn tranh thua, tranh trên tranh dưới. Cốt điều nước cứ cần bản Nghị-viện Annam chẳng phải muốn cũng được.

Bản nghị-viện Annam, vì thấy dân Ấn-độ qua đây thì thất thơ thất nghiệp, lớp xin tiền cứu giúp nơi Xã-tây, lớp xin nơi Chánh-phủ ; lớp tốn về tiền quá giang, lớp tốn về tiền nuôi dưỡng, vô ích thời quá như vậy, nên xin Chánh-phủ ngăn-ngừa, đừng để cho dân Ấn-độ không tiền lựng, không sở làm định trước, sang qua đây mà rút rỉa máu mỡ của dân Annam, nỗi năm chịu đầu sưu đầu thuế ; chớ bản Nghị-viện Annam có quẳng trên dưới thấp cao gì. Còn một điều nữa là bản Nghị-viện Annam muốn nói về lương-bổng. Chẳng phải chức trách nầy cho dân Ấn-độ làm đây, người Annam làm không đặng ; cớ sao lại chẳng để cho Annam làm, lại xấy cho người Ấn-độ mà phải chịu phần lương-bổng quá cao. Về lại người Annam có nhượng là nhượng người Langsa mà thôi chớ ; lý đâu còn phải chịu thua sút dân nước nào, vì bất đất nầy là nước nhà của người Annam, cớ sao không để cho người Annam hưởng lộc. Tục rằng : thứ trong nhà mới ra bề ngoài. Bản Nghị viện Annam cố để những chức trách fy cho người Annam làm, bao giờ không có người Annam làm, mới nấy trao cho dân Ấn-độ. Mà có nấy trao cho dân Ấn-độ làm, thì lương-bổng cũng phải đồng với lương-bổng người Annam, chẳng đặng bì với lương bổng người Langsa là hạng người của dân Annam chịu kính nhường trên trước.

Thoản lại, điều ước cử của bản nghị-viện Annam rất nên chánh-lý, xin Chánh-phủ nhiệm tình xét lại nhậm ngôn. Dân Annam tử bấy lâu chẳng phàn nàn chi cho bằng sự Nhà-nước dùng dân Ấn-Độ. Than ràng : « Annam chịu kính phục người Langsa, chẳng chịu kính phục dân nước nào khác nữa. » Nếu Chánh-phủ dùng dân Ấn-Độ vào phần cai-trị, thì nghịch lòng dân thời quá ; nhứt là mấy chú biện Chà, mỗi đêm đi gát, kiếm chỗ nằm an tìm nhẹ lánh rặng, lại hay làm mặt cao sang Annam bắt bình lắm nỗi.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

Qui-thể quan Toan quyền Long

Tin ở Colombo bản qua hôm 16 Décembre cho hay rằng bịnh tình của quan Toàn quyền Long đã giảm bớt ; nhiều nhứt là không còn rét nữa.

TÂN HỌC LUẬN

Luận về việc học của annam ta theo bây giờ đây

(Tiếp theo)

Vậy từ đây ta có dịch sách nho đặng mà lấy cái đạo nho, thì cứ theo cách dịch truyện Đông-châu. Tam-quốc đó mà dịch thì tiện lắm. Như lấy câu « Mạnh-tử kiến Lương Huệ vương » thì biến ngay rằng : Thầy Mạnh ra mắt vua Huệ-vương nước Lương. Cứ như thế mà biến tới, miễn là vạch chỉ cho rành cái ý tứ trong đó, là đủ miễn hiểu rõ. thầy Mạnh lại đó có ý gì ; trong lời vấn đáp với nhau đó có ý gì ; cho đủ rõ đặng cái nghĩa lý là tốt hơn, không cần phải nhọc nhằn chữ cái lại làm chi cho thêm lộn xộn vô trong sách ; để coi như coi truyện, cho bậc nào cũng hiểu đặng là hơn. Nếu đến đặng như vậy thời chi tưởng cũng đã bỏ phiền chịu vậy thôi, học cũng lấy làm bực mình với thừa-sai Ấn-độ. Hồi vậy đời ông Rodier còn làm Nguyên-soái Nam-kỳ, Ngài có xin bỉm quyền thừa-sai tuyển-cử của dân Ấn-độ ngụ trong xứ nầy. Xét kỹ, lời xin fy chánh-lý ; vì dân Ấn-độ qua ngụ Nam-kỳ, có phải nước nhà gì của họ đây mà họ cần chọn cử người xứng đáng. Ai đắc-cử cũng mặc, miễn nhiều bạc nhiều tiền, nhiều ăn, nhiều uống cho họ là đủ toại lòng họ bổ thăm tuyển-cử.

Tóm lại, chẳng cần kể thêm nhiều lời, hấy nhiêu cũng đủ đem ra mà sánh so, dân Ấn-độ với dân Annam, ai trên ai dưới. Mà cần gì phải tranh hơn tranh thua, tranh trên tranh dưới. Cốt điều nước cứ cần bản Nghị-viện Annam chẳng phải muốn cũng được. Thử xem như người Triều-tiên đó thì rõ, là chẳng bỏ chăm theo một chữ chi. Tây cứ chiêm nghiệm phía lý tưởng, cho sự học của Tàu là hay hơn sự học của các nước khác, không chịu quyền biến như người Nhựt người Tàu v. v... nên mới đến nỗi đó vậy ; là cũng bỏi quá tin sự học của Tàu là hay, không để hay cũng theo chuyện theo thuở, chớ không phải mà được hay luôn hết cả. Phải như sự học của Tàu mà được hay luôn hết, thì Tàu đến nay đã lên đến cực điểm văn-minh đã lâu rồi, không còn như bây giờ đây mà phải du-học ngoại-quốc. Ấy đó là gương trước mắt, nhưng cũng mag-mo nước-non ta đang thời còn có một phần tỉ người nhìn theo Tàu mà thôi. Nếu có ai cho quốc-dân ta theo ư-tứ chữ Tàu mà thôi, thì cũng chỉ tưởng cho chữ Tàu là hay hơn các thứ chữ khác.

Nhưng người mà tưởng như thế là bỏi cái lãnh huy thuyền, nên mắt cái lòng công đi, chớ không lẽ mà không thấy những Phật kinh đó, thì nguyên trước ông Thích-ca lại mấy dụng chữ Tàu mà làm ra, sau lại người Tàu ham mộ quá, đến lúc nhà Lương, cả vua tôi lấy hết sự học Tàu mà dịch Phật kinh lại chữ Tàu : mà trong sự dịch lại, thì không thể nào mà lấy hết cái ý tứ tinh thần, thì sự nghĩa-lý biết đến chừng nào. Mà Phật kinh đó, thì ai cũng biết bỏi ông Thích-ca tự vận dụng nội chữ của Thiên-trước đó mà làm ra, lại mấy dụng chữ Tàu, mà cũng ai dụng nêu mọi đều rất vi dai lỗ đường nào.

Vậy coi đó thì rõ, không phải một mình thứ chữ Tàu là hơn, tưởng thứ chữ nào cũng là hay đặng vậy là chỉ lại nơi người khu khiến đó thôi.

(Mai tiếp)

Vô-tuyến điện

Paris, ngày 14 Décembre 1922.

Bồi thường

A-lo-măng nạp cho Đồng-minh một triệu đồng mác vàng, hồi-thường cách-ly bến xứ ra ở thành Passau và thành Ingolstadt.

Bộ Thuộc-địa

Ông Blanchard de la Brosse, Tham-biện ở Đông-pháp được cử làm phó quản-lý phòng chứng-nghị rồi về sự khí-quật của hội-nghị thành Londres.

Dầu xăo phi-cơ

Ngày mai nầy sẽ khai cuộc đấu xăo phi-cơ.

Tin Ăng-lê

Thứ năm nầy ông Bonar Law phải diễn thuyết ở phòng chứng-nghị.

Hôm thứ tư, ở phòng thương-nghị, ông Birkenhead xưng tụng ý chỉ ông Bonar Law về cuộc thương-nghị tại thành Londres và sự khẩn của Pháp-quốc vì Huế-kỳ không duyệt-ý các tờ hòa-ước.

Xứ Xu-ích

Ông Scheurer được cử làm giám-quốc Xu ích (Thoại-sĩ quốc) trong hạn-kỳ năm 1923.

Ông Clémenceau

Các báo Huế-kỳ tiếu đưa ông Clémenceau trở về nước ; nói phàng bai diễn-thuyết của ông làm cho lịch-kỳ phải dự vào các việc bên Ơ-rốp, và thấy được rõ chẳng những là bổn phận của Huế-kỳ phải dự vào việc Ơ-rốp mà thôi lại còn rõ sự lợi-ích cho Huế-kỳ nữa.

Con hát

Chiếc tàu « Paris » là tàu ông Clémenceau về thì có bà Sorel và ông Albert Lambert' nhà điêu khắc có danh ở bí-trường Théâtre français, đi đãi đao bên xứ Canada và xứ Huê-kỳ được khen ngợi, hát bổn tuồng Misanthrope của nhà trước tác Molière.

Gờ-rét

Ông Apostolos Alexandre đoan-thể xong rồi thì cung chức ngoại-giao bộ thương-th

Tuyết-kỳ

Đại hội-đồng thành Angora định lập tòa đặc-biệt để xử riêng những tội ám-mưu tạo phản.

Hội-đồng thành phố

Khóa-hoàng của các nghị-viên Hội-đồng thành-phố Annam Cholon sẽ được diên kỳ thêm 6 tháng. Các nghị-viên fy là : Ông Phan-văn-Nam, Trương-văn-Long, Nguyễn-minh-Huy.

Đặng ân khánh thành hội chợ

Chiếc *Orénoque* tới Haiphong nay chúa sáng sớm mai đây, có một chuyến xe-lửa riêng chở các ông nghị-viên đến ăn khánh thành hội chợ.

Mở Hội đồng Chánh-phủ

Bữa thứ hai, 3 giờ chiều tại phòng chờ tại đền Puginier, có nhóm Hội-đồng Chánh-phủ (Hội-đồng thượng nghị).

Quan Nguyên-soái *Cognacq* đến Hanoi ở đó tại đinh quan phủ Toàn-quyền *Robin*, qua Thống-sứ *Pasquier* và *l'Helgouach* ở đó tại đền ở Avenue Puginier, quan *Darouzin* ở đó tại đinh thanh-tra nhơn công Bờn thứ tư quan Thống-sứ *Mongsaillot* đãi tiệc, qua bữa thứ sáu tới quan đại Thống-soái.

Cám ơn cô ba Jeanne Perrin

Hôm kia cô ba Jeanne Perrin tục kêu là cô ba Đồng mua giảng hát bạn Tập-tích tại rạp ông Ninh nên có mời viên quan quới chức đến xem hát. Trong đó có chúng tôi, dự là bởi vì có ba J. Perrin có lòng mà đến mời chúng tôi, nên chúng tôi cũng vì ấy mà đến xem, chớ thật là ngày giờ của chúng tôi rất nên co-hẹp. Chúng tôi chẳng biết lấy chi gọi chúc lòng thâm cảm, nên xin để ít hàng nầy cảm ơn cô ba J. Perrin cùng cả bạn Tập-tích-bang và khen tài kép hát.

CƯỚI VỢ SỚM

Thói tục nhà ta bấy lâu bỉ ai giàu thì cưới vợ sớm cho con, fy là thói tục nhiễm của Tàu, fy là cái phương chỉ cho người lấy là mình giàu sang. Cách cưới vợ cho con đấy thì bởi chức phận cao sang hay là giàu có, hộ đối môn đương, nên cha mẹ hay lấy lẽ đó mà định hôm cho con trễ ! Than ôi ! việc vợ chồng là một đều cang hệ thứ nhứt cho kiếp sanh con người mà lại cả đời sau cho gia tộc nữa. thế mà họ lấy cái quyền cao, cái của lớn mà họ ép trẻ làm tinh, thì thế nào mà không hay sanh ra việc nữa đường cang thường gãy gánh và lỡ vỡ duyên phận cho trẻ đó.

Vẫn con người sanh ra phải tùy thời, như thời đại ngày xưa con người vì chữ hiếu trung làm gốc, nên đều muốn việc thì chẳng đo nơi hiếu trung. Bởi thế con đối với cha mẹ hễ cha mẹ bảo làm, mặc dù quấy phải mà con không làm, thì con bất hiếu, đứng nói chi đến việc cưới hỏi đều việc gì nữa, con cũng phải vưng. *Phụ xử tử vong, tử bất vong bất hiếu* là thế. Chí như thời đại nầy là thời con đại đối với cha mẹ có nghĩa vụ riêng. là con phải lo cơ đều nghĩa trả, lúc còn tại gia thì mọi đều phải vưng ; lời. Còn đều chừng thành nhơn rồi thì có nghĩa vụ đối với xã-hội nhơn-quần, thì con người được tự do, muốn làm thế nào phải thì làm.

Như việc vợ chồng là một việc quan hệ nhứt, việc thương yêu là việc của đôi trẻ chẳng phải của mẹ cha, nên ép được. Tục có câu ép dầu ép mỡ ai nỡ ép duyên.

Nên theo thời đại nầy con người đã nhiễm thời tục âu - châu, việc vợ chồng phải do nơi đôi trẻ, cha mẹ chớ nên ép buộc. Vì một lẽ đó kẻ cho là phải người cho là quấy. Song theo ý tôi thì phải theo thời tục là hay hơn. Hễ lúc lạnh thì mặt đỏ nỉ là đồ ngu hàng, còn đến mùa nực thì mặc đồ mỏng là đồ mất mẻ. Ai chẳng biết đồ nỉ là quí, nhưng mà nếu bắt đem mặt trọ g khi mùa nực thì sẽ thêm, còn đang khi đông thiên lạnh lẽo nếu bắt mặt đồ tơ lụa thì sẽ chịu.

Nên theo ý kiến tôi thì chẳng chi bằng theo thời tục hiện kim, việc vợ chồng phải để cho trẻ nó chọn lựa còn phận mình làm cha mẹ phải chấm nom mà định dạt cho nó. Nếu phải mà nghèo đừng ngăn cũng còn quấy mà giàu thì mình phải đón ngăn là vì việc vợ chồng của con người là cái vận mạng tương-lai của chúng nó trong đó.

Chớ thấy giàu mà ham, chớ thấy khó mà phụ. Kia như tôi thấy trước mắt tôi có lắm người cha mẹ chỉ thấy giàu chớ không thấy sự phải, nên con trai thì nong nả cưới cho được vợ giàu, chẳng dè không bao lâu bị khánh-tận, bị biên lịch, gian trở ra nghèo. Còn có kẻ cưới vợ nghèo mà vợ chồng biết lo làm lo ăn chẳng bao lâu dư dả, còn cha mẹ lại phải tải, nghèo trở nên giàu có. Xét bao nhiêu đủ biết sự giàu nghèo bỏi nơi mình, tuy là trong đó có tay trời đất khiến xuôi, nên nếu mình không chi và không vận thì hỏn chôn cho lắm cũng vô ích.

Phải biết rằng của mình làm đỏ mùi hỏi xét con mắt, còn chữa thấy gì, huống chi ngồi không mong giựt của người.

Nói tắt một đều là việc vợ chồng là một đều quan hệ thứ nhứt cho con người, nên phải để cho đôi trẻ ngày nào trong óc chúng nó biết phải mình ra cái tinh thanh bạch thì hay hơn là mọi việc.

Á tôi muốn nói để nói việc cưới vợ sớm cho con là hại, thế mà mắng luận sự việc quan hệ nên chưa nói tới vấn-đề, mọy không lại đề. Thế thì tôi xin tiếp luận.

Tôi đã nói phải để cho đôi trẻ chăm nom đôm giồi tánh tình nhau, cũ-chỉ nhau, trai coi gái trẻ nên người hiền nội trợ chẳng, còn gái xem trai coi đáng mặt làm chồng chẳng. Hai đàng đồng tâm ý-hiệp rồi cũng đủ vui cho chúng nó cả đời, vì lục ngữ Langsa có câu : Consentement passe richesso huôn chi là có câu Thuận vợ thuận chồng tát bể đông cũng cạn.

Hễ biết thương nhau rồi thì trèo non không biết mỏi, lặn biển chưa hay gì, huống chi là làm trăm đều cực-nhọc muôn việc nặng-nề mà đều fy vui cho chồng, việc fy đẹp cho vợ thì làm sao làm không nên công-nghiệp gì. Mà trong việc vợ chồng biết thương nhau, biết muốn nhau biết chọn nhau hà dễ gì ? ?

Chọn sao kêu là chọn ?

Muốn sao kêu là muốn ?

Thương sao kêu là thương ?

Mà thử hỏi những trẻ mười mấy tuổi xuân biết gì mà chọn, mà muốn mà thương rồi gọi là vợ chồng.

Sau sẽ tiếp theo

TRẦN-VĂN-CHIM.

Đông-Pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Ăn hối lộ

Tên Nguyễn-văn-Dung 14 tuổi ở đường bến đò Bần đến thưa Nguyễn-văn-B... bán ga và tội đánh hiếp nó.

Nuôi chớn trong chuồng gà

Cô tám Trần-văn-Toạ là dâu Bác-kỳ ở đường Pasteur hôm nọ có cho tên Trần-văn-Ipe My-văn-Tam là bạn đồng hương ở đỗ, vì cả hai trợ nầy đều vô nghiệp.

Việc làm ơn có ai dè phải mang hại, nên Trần-văn-Toạ chứa nhựt đi chợ giao nhà cho hai gã coi. Đến chừng về mới hay hai tên phản nầy đi mất lại có tôm thắt cả quần đồ trong cái rương giá đáng chừng 138 đồng.

Vụ biện K...

Bản-quán đã nói vụ M.-K.. biện tây bắn hai tên bồi rồi làm sao, đến nay nghe nói M.-K.. bị giam. Người khai rằng không nhớ chuyện chi rảo.

Bị đâm Tam-Bi

Chà Ba Abdoulahmam bán bánh ở đường Ohier khai rằng con nó sáu tuổi đi đâu mất. Thằng fy vận cái chân trắng và cái áo vải.

Tâm-bi đi đâu vậy Tâm-bi ?

Ý mạnh hiếp yếu

Ở tại Quai de Mytho lối 5 giờ mấy hôm kia có một cái xe Camion C. 680 đụng một cái xe-ngựa tại góc cầu, xe-ngựa bị hư cái vè.

Annam đánh lộn với Chệt

Trần-văn-Bang và Trịnh-thị-Phang và Trịnh-thị-Hué bán gỏ ở đường Phủ-lạc bị đơn giải qua tòa về tội đánh ở Xóm Lec Ruu và Trần-Hưng có hai vợ nghiệp

Việc gian giảo hằng ngày

1° Dương-kim-Thành làm thầu khoán đến thưa tên ca-lí Trần-văn-N... về tội ăn cắp một chiếc vàng giá đồng 70 đồng.

2° — M. C... làm phó lục-sự đến thưa ai không biết ăn cắp cái xe-máy hiệu Wonder N° 94640.

Bắt dặng rồi...

Y theo lời của ông Saint A... Brigdier Chef sở Thương-chánh, nên có giao cho ngài một người chúc việc Langsa đặng đi với viện-trợ xét tại nhà tên Chà ở đường Garnier-mi. Bắt đặng tên Chà fy chứa cây bổ Miên dưới lầu.

Xe-máy của ai ?

Ông *Laurette* làm việc sở xe-lửa có đem để tại bổi hai cái xe-máy chạy ai chẳng biết, ngài thấy bỏ tại đường Mies Cavelle lóe đã banh tan rồi.

Nghe nói có tên Nguyễn-văn-Tong cho mướn xe-máy ở đường Cangiou Chợ-lớn đến lãnh.

Viên dạn vô tình

BIENHOA. — Bữa 14 Décembre tại chợ Phước-thiền có ông tây Scalfi đi săn bắn, có đem theo một đứa nhỏ chừng 15 tuổi, tên Mèo, ông đưa cây súng một lỗng cho đứa nhỏ cầm ; sáng có nạp thuốc đạn sẵn, đi tới nhà Đông-Kế biểu Đông-Kế dẫn ông đi săn ; Đông-Kế hằng lòng dẫn đi, tới chỗ y tại vườn thơm thuộc về làng Mỹhoan, ba người mới nghỉ. Đứa nhỏ để cây súng dựa chỏi, bỗng không nổ lên một phát trúng tên Đông-Kế chết liền. Thầy cò đi tại chỗi, thì Mèo thấy vậy sợ hoảng, trốn

LỄ BÁCH TUẾ ÔNG PA

Nếu nói công nghiệp của *tay* đối với đời thì thật trước công nghiệp nọ bằng. La vì ngài tiêm ra được thứ thuốc chủ điền, trị bịnh tận cùng bịnh truyền nhiễm, mà nhứt bịnh truyền nhiễm thì cuộc của loại con người dây nhờ ông *Pasteur* lắm. Chẳng tưởng ai cũng biết cách thuốc bịnh nhiễm như bịnh trái, bịnh khi mới lẫn bịnh nầy phát hại bao nhiêu mạng sa

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lấy thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quá thiệt là đồ thổ sản Đại-pháp vì chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu Trái Đất.

mất, hễ báo cho làng tổng hay. Cai-tổng sẽ tới nhà pháp quan cho thầy thuốc đến nơi khám từ thi. Việc nầy đang tra xét chưa hiểu tại đi năng nông lòng quá mà nỡ hay là tại cớ nào chăng là.

B. T. Doasi.

Bắt đắt kỳ tử

LONGXUYEN. — Ngày 24 coc của tên Lê-văn-Hồ, 9 tuổi, đi coi chim ăn lúa ở ngoài ruộng. Nó đang đứng trên giàng coi chim bỗng trật chơn té xuống, nhằm cây nọc xóc ngay cuống họng, không vì đâu nhà thì chết. Tôi B..., đi báo với quan Chủ-quận Cho-mới, đánh dây thép cho quan Biện-lý hay. Ngài dạy chôn. Nên vợ chồng tên B..., đã khóc và chôn con rồi.

X.....

AI TÍN

Bổn-quán có tiếp đặng tin buồn rằng bà thân của bà thơ Trần-ngọc-Điều là bà *Ngụy-văn-Nên* hưởng thọ được 96 tuổi tại tỉnh-lộ Saigon ngày 17 Décembre.

Bổn-quán với vã lời phân ưu cùng ông bà *Trần-ngọc-Điều*, ông *Phạm-ngọc-Chiếu* chánh lãnh lý, ông *Phạm-văn-Bính*, Thừa-biên sử tấn-đáo, ông *Trần-văn-Khá*. Thừa-biện soái phủ v. v. và cầu xin cho linh hồn bà *Ngụy-văn-Nên* liên điền nơi cõi thọ.

Bổn-báo

Madame et Monsieur Trần-ngọc-Điều.
Madame Veuve Ngụy-thị-Sanh.
Madame Veuve Trần-văn-Luyện et ses enfants.
Madame Trần-thị-Ty.
Madame et Monsieur Phạm-ngọc-Chiếu Géomètre principal du Service du Cadastre et leurs enfants.
Madame Trần-thị-Mùi et ses enfants.
Madame et Monsieur Phan-văn-Biểm. Commis du Service du l'Immigration et leur enfant.
Monsieur Trần-văn-Khá. Commis des Services Civils *Membre de la M. I.*
Madame Trần-thị-Thoang.
Madame Trần-thị-Hảo,
Madame et Monsieur Trần-hữu-Hanh
Madame et Monsieur Huỳnh-văn-Mẹo, Directeur des usines "Quang-phú-Thành" et leurs enfants.
Madame et Monsieur Nguyễn-văn-Tùng et ses enfant.
Monsieur Lê-văn-Giải.
Monsieur Lê-văn-Vệt.
Monsieur Lê-văn-Thieu.

Ont la douleur de vous faire part de la perte qu'ils viennent d'éprouver en la personne de :

Madame Veuve NGUY VĂN-NÊN
NÉE LÊ-THỊ-XÁ

Leur mère, belle-mère, grand'mère, bisaïeule, tristement décédée en sa 96e année le *17 Décembre 1922* à Saigon ;

Et vous prient de vouloir bien assister à ses obsèques qui auront lieu le Dimanche *24 Décembre à 7 heures du matin.*

On se réunira à la maison mortuaire au N° 27 de la Rue Georges Guynemer Saigon.

* * *

Tôi rất bối rối quá, không gởi đặng thiệp báo Tang cho quí vị.

Xin quí vị rộng tình miễng lỗi.

Nguyễn-đức-Nhuận
COMMERCANT PORTRAITISTE R SAIGON

TÉLÉGRAMME OFFICIEL

Vientiane, le 14 Décembre 1922.

Résident supérieur à Gouverneur Cochinchine Saigon, Résident supérieur Cambodge Pnom-Penh etc. . . . . Est fixé au neuf Janvier 1923 date concours pour emploi Secrétaire stagiaire cadre local Laos qui aura lieu simultanément Vientiane et Luangprabang stop Six places vacantes stop. Sont admis présenter examen seuls candidats réunissant conditions prévues articles 10 et 12 arrêté 10 Septembre 1919 réorganisation cadres personnel indigène Laos stop. Candidats Cambodgiens sont admis à subir épreuves Thèmes et Versions écrites et orales en langue Cambodgienne stop Toutes demandes accompagnées pièces réglementaires prévues article 14 arrêté doivent me parvenir au plus tard 6 Janvier 1923 stop Frais voyage sont à la charge des candidats.

Pour copie conforme:
Le Chef du 3ème Bureau.

LÊ BÁCH TUẾ ÔNG PASTEUR

Nên nói công nghiệp của ông *Pasteur* đối với đời thì thiệt trưởng không công nghiệp nào bằng. Là vì từ thuở ngài tìm ra dược thứ thuốc trị bịnh chó điên, trị bịnh tận cùng các thứ bịnh truyền nhiễm, mà nhứt là thứ bịnh truyền nhiễm thì cuộc sanh-ồn của loại con người dây nhờ ân nặng của ông *Pasteur* lắm. Chẳng nói ra thưởng ai cũng biết các thứ bịnh truyền nhiễm như: bịnh trái, bịnh dịch khi mới lâu bịnh hay phát khởi nó sát hại bao nhiêu mạng sanh linh, nên xét lại từ khi nhờ ngài bày ra thuốc chủng trăng-trái mà bảo tồn được sanh mạng, nếu chẳng có thì ai chắc rằng sống đến giờ chăng!

Bởi công nghiệp của ông *Pasteur* rất nên cao dày nên chẳng những là ở bên nước Pháp là nước của ngài sanh-đẻ, đến các nước ở trong hoàn cầu đều niệm cái công ơn ấy, mà đến ngày bách-tuế của ngài, cũng bày ra lễ mừng cuộc lễ tôn trọng; ấy là chỉ đều cảm ơn ngài mà được bảo tồn sanh mạng.

Còn như hiện tại xứ ta đây quan Nguyên-soái có ban hành một lời nghị-định lập một hội phái viên đặng nghiên cứu một cái chương trình các cuộc lễ hầu đến 27 Décembre là ngày bách-tuế của ngài.

Hội phái viên ấy nhóm lại dinh Đốc-lý hôm nọ, định bày ra hai cuộc lễ đặng cho cả thầy đều niệm công nghiệp rất cao dày của ông *Pasteur*. Một là trong các trường học ở Nam-kỳ sẽ đọc một bài học kể công nghiệp của ông *Pasteur* đối với nhơn loại. Quan Thống lý viện *Pasteur* sẽ kể bày sự-tích ấy đặng giảng cho các vị giáo-sư để nữa đặc bài ấy và phát cho các học sanh đặng chúng nó biết cơn tái tạo của ông *Pasteur* và biết đến ngày ấy là ngày kỷ-niệm ngàn năm của ngài.

Hai là quan tiến-sĩ *Bernard* sẽ đem vấn-đề ấy mà diễn-thuyết tại nhà hát Tây, rồi kế đó sẽ có hát nhiều cải bóng về việc loại vi trùng nhiều hại sanh linh ra làm sao. Rồi lại có cô thiếu nữ đọc một bài thi tặng công ơn ông *Pasteur*. Hội ấy viên Pallarmonique sẽ đem nhạt lại giúp.

Định ngày ấy là: ngày lễ tại nhà hát Tây 4 Janvier.

Bài đọc trong các trường học 5 Janvier.

Còn ngày 6 Janvier sẽ cho phép học trò các nơi nghỉ hết.

MICH.

Tòn tiểu hình Saigon

Sáng ngày thứ bảy 16 décembre Tòn Thất-Bình nhóm xử vụ sau nầy :

Ăn cắp xe máy

Tên Nguyễn văn Danh, lon-ton ở báo Impartial + bốn lần bảy tháng rày, tánh ý không chịu chăm chỉ nên lòa mượn xe hiệu « Peugeot » của ông S. de B. là nhà sang báo mà đẹp cho mau. Xe ấy giá đáng chừng 115 đồng. Bộ hai mượn đặng hôi hay sao, nên chẳ xe giận đi thua giải ra Tòa, ở đó 8 tháng. Mấy bợm hay mượn xe máy của người, nhớ mà hồi trước nghe!

Bượn lận

N.; thị Út và Ng. văn Da hai người đặt rượu lậu hay là bán rượu pha gì đó được thưởng: thị Út 1000 quan tiền vu; còn Da ahe hơn một thì 500 quan.

Thuốc lậu

Trương v. Cư bán thuốc hút lậu (chớ không phải á-phiện) bị phạt 500 quan.

Gian giảo

Trần văn Lanh, có lẽ lanh lợi lắm mới sanh ra gian, bị buộc tội gian giảo Tòa xử 6 tháng tù.

Công-văn

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ ngày 21 Décembre 1922.

Được sai đi tăng quyền.

1° Quan Chủ-tỉnh Tanan, thế cho có mụ Nguyen-thi-Tron bị cách chức.

Có mụ thiết thọ hạng năm Le-thi-Sau, trước đã ở ngoài ngạch ở Quản-chân-Vêu.

2° Quan Chủ-tỉnh Tayninh, thế cho có mụ Vang-thi-Sau, đã đi chỗ khác.

Có mụ thiết thọ hạng năm Bui-thi-Tinh, giúp việc tại Giadinh.

3° Quan Chủ-tỉnh Giadịnh, thế cho có mụ Bui-thi-Tinh.

Có mụ thiết thọ hạng sáu Vang-thi-Sau, giúp việc tại Tayninh.

* * *

Đào được tiền xưa

Ông Nguyễn-văn-Ở ở làng Mỹ-Hưng mới đào được 2 lu tiền, 1 lu thì tiền kẽm, 1 lu thì tiền điếu nước 150 quan mỗi lu. Ấy là tiền của, tiền nhân người lưu lại. Tiền nầy niên hiệu, Thái-Hòa, thái-Đức, Gia-long, tự đức đều có đủ.

Ngày nay được vật qui bán nầy, không biết đáng sao cho phải lối ?.

Ôi! ông bỏ xuống hay chôn của, chôn tiền, có ý để sau cho con cháu có chỗ dụng, chớ ngờ đâu đã lâu rồi, lại gặp thời kỳ không thống dụng được ! !

Lại vài rồi nghèo đói phải gởi nhà đi chỗ khác, thì hay đâu của chôn xưa mà mốc lâu nay đặp lên nghèo hèn.

Nói thì nói vậy, chớ kỳ là ý người xưa, ta đâu giám phàn nàn.

Song chúng ta tỏ nay có của nên đem ra làm đều công ích cho nước cho dân, của đụ thì lấp hầm lấp hầng, trước là lấy lợi chung lợi riêng, sau là khỏi lo ngày sau ẹc mất, ngày sau không thống dụng ! !

Mỹ-hưng. Nguyễn-thanh-Liêm.

BINH PHẨM : Mấy gởi lên cho nhà cắt-tích-lâm (monnaie) qui lắm.

XE HƠI VÀ XE MÁY ĐẠP

Hiệu : **DE DION BOUTON**

XE MÁY ĐẠP MỚI LẠI NHIỀU LẮM

Hạ giá rất nhiều

HÃY HỎI GIÁ MỚI NƠI NHÀ

Berthet - Charrière & Cie

68, Boulevard Charner—SAIGON

ĐẠI LÝ

Ngày 21 décembre 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Mua vào	Bán ra
Mua bán		71 00
Ngân hàng Đông-Pháp		7 60
Ngân hàng Hongkong Shanghai		7 60
Ngân hàng Chartered		7 55
Ngân hàng Comptoir d'Escompte de la Banque Industrielle de Chine		7 60

Quốc trái Đông-pháp... 89,50

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày	Tỉ-lệ coupon	Tỉ-lệ	Tỉ-lệ	Tỉ-lệ
Tại lợi 5 %	1918	92 25	92 50	92 75
Tại lợi 5 %	1920	92 25	92 50	92 75
Tại lợi 5 %	1920	88	88	88

VÀNG BẠC

Thỏi vàng	4 60	4 70
Đồng	4 75	4 85
Đồng	4 90	5 05
Đồng	5 00	5 20
Đồng	4 15	4 30
Đồng	4 05	4 25

Giá vàng của tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG mỗi lượng là 48 $ 40

MUỐN CHO BAN ĐÊM NÓ :

SÁNG SỚA NHƯ BAN NGÀY

thì hãy mua một cây đèn

hiệu : **INTENS**

Đi đâu kiếm một tạo chế, đốt bằng DẦU LỬA, sáng 800 ngọn bạch-lạp.

Có bán tại Bến :

TRẦN-QUANG-NGHIỆM

Boulevard Bonard, số 220 (gần chợ mới)

SAIGON

LÀM VÀ BÁN ĐỒ THÊU

Làm những đồ: Quang, hôn, tang tế; đồ thờ trong đình: Tàng, điếm, trẻ-bàn và làm đồ theo trong ban-hát: Giáp, mãng, tàng, cờ, mang văn văn. Nhứng món đồ tôi làm đây, hoặc sẵn, hoặc kiểm tiền, đồ màu, dầu phơi, dầu giặt cũng không phai màu. Đồ tôi bán thiệt giá, không nói lẻo, không nói xuống, đặng tiện cho qui khách khỏi thất công trí.

Ở Cho-lớn cũng có tiệm Hiệp-Tân số 82, đường Canton song tôi muốn cho tiện đường cho qui khách, nên lập thêm một tiệm nữa ở đường Espagne số 176 Saigon, bên tay trái thì Cửu-long-Giang khách-sạng, bên tay mặt thì Lục-tỉnh khách-sạng, hiệu tiệm tôi là Quảng-phú-Hòa kính đồ.

HÃNG CAO-SU TẠI CẦU KHO

LỜI RAO

Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao-su pneus C.C.M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 9 đồng; Ruột (chambres à air) 2$60 một cặp.

Tại Hãng nấu Cao-su, ở đường Donaumont Saigon.

LỜI RAO

Tôi là Thái-xuân-Lai, hội-đồng tổng Bình lễ, ở tại làng Hạnh-thông, Trà-lọc(Cantho) rao cho thiên hạ hay rằng từ rày sắp tới tôi không biết tới sự nài chi của con tôi là Thái-xuân-Kỳ kêu là Xã Bổn.

Trước khi tôi có mua vườn đất cho nó đứng bộ, nay tôi đã thưa với tòa rồi lại hết rồi.

THAI-XUÂN-LAI

PHOTOGRAPHIE ARISTOQUE ET INDUSTRIELLE

Opérateurs sortant des Ecrs Mai ons de Paris

KHÁNH-KÝ & Cie

TRỤ CHỤP HÌNH ANNAM KHÉO NHỨT

54, Boulevard Bonnard, 54 — SAIGON

Téléphone N° 610

TRAVAUX D'AMATEURS

PORTRAITS EN TOUS GENRES

Pose par tous les jours à l'atelier et domicile

PHOTOGRAPHIES SUR ÉMAUX

Portraits dessinés à l'encre de Chine sur papier Bristol

TRAVAUX D'ART

CHARBON AQUARELLE GÉLATINO

Attestation authentique hors concours

Đồ tết

LÊ SANH-NHỰT VÀ NĂM MỚI

Nếu qui vị muốn tết đi bằng một vật gì cho đẹp, thì hãy tới viếng nơi *người kế nghiệp tiệm* BÁNH-MỨT LABIGANG *159, đường Catinat.*

Theo kỳ tàu *Paul-Lecat* gởi qua nhiều thứ như: Bóc-bon, Bón-bon hột hạnh đào màu hường và màu xám, đủ ngậm chơi mau tan, Bánh trái cây, Bánh hột hạnh đào, So-co-la các hiệu nhứt, trái cây rim đường, ma-rông áo đường thượng phẩm.

Hộp đựng hoa-bèo rất qui và đồ chơi đủ kiểu. Bập-bế Ketty.

Kẻ xa tỉ giá:

Bón-bon thiệt ngon từ 4 đồng, 5 đồng 6 đồng một kí-lô.

Bón-bon hột hạng đào hường, xá u 6 đồng một kí-lô.

Số cô-la nhiều thứ, từ thứ 6 đồng một kí-lô.

Ma-rông áo đường, trái cây rim đường, 7 đồng một kí-lô.

Đồ ngậm kiểu xảo 6 đồng một kí-lô.

Gà rẻ. Chịu gởi đi Lục-tỉnh. Mỗi ngày chưa nhựt : Bánh mặn, bánh bán nguyệt có bơ, bánh chả thịt nhỏ, mọi thứ bánh ngọt đặc thì làm được, bánh ngọt nhiều thứ khác nhau.

Bánh mặn. Bánh uống nước theo đám, tiệc, cưới hỏi vân vân.

LỜI RAO CẦN KÍP

Nay tôi Lâm-thị-Nhàn ở Ba-đồng, tỉnh Travinh, cho hay rằng kể từ ngày nay tôi đã thôi thầy Lê-văn-Tây, Phó-tổng Bình-trọng, hết Trà-vinh.

Những tiền bạc ai cho thầy nầy vay thì tôi không biết tới; như ngày sau có ai thưa kiện đến chi thì một mình thầy Lê-văn-Tây chịu mà thôi.

Lâm-thị-Nhàn

Hàng tốt mà giá rẻ

« TUSSOR MERCERISÉ »

Thứ Tussor nầy đẹp lắm, bận càng lâu càng tốt mà lại lâu rách, bề khổ 1m40 giá mỗi thước 2$16. Trong bộ ouvert quần và sơ-mi 3m50 mượn may chừng 2$50 tính ra trọn bộ ouvert nhằm có 8 đồng. Thiệt là rẻ vô cùng, nhứt là người Langsa ưa dùng thứ Tussor nầy lắm, vì bận nó thắng thêm không bao nhiêu.

Qui vị muốn mua xin đòi gởi đến : Nhà *Hoá-chụp-đăng* NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN n° 73 Boulevard de la Somme, ngang ga xe lửa giữa Cap et Saigon.

Còn chư vị ở xa muốn mua bao nhiêu xin gởi mandat theo thơ, phụ thêm 0$24 tiền gởi, thì tôi sẽ lập tức gởi đến mua trọn coupe 30 chục thước 60 chục đồng.

Tiệm Nguyễn-đức-Nhuận rõ trữ đủ các thứ thuốc Nhị-Thiên-Đường ; bán ỷ giá.

TẠI CHỖ BÁN XE HƠI

Xe hiệu « **CITROEN** » thắng số hơi hết, có 50 ngàn cái chạy cùng đường bon-vỉ.

Mỗi ngày tại xưởng **CITROEN** bán ra 140 cái.

Xin đến hỏng « **AUTO HALL** » mà coi ! 10 H.P. trong năm rồi nó đã được toàn thắng.

Còn cái 5 H.P. thứ kiểu nhỏ mấy mốc chỉnh đốn lại tinh xảo.

Xe hơi lớn đã vận tải và thử nhỏ hiệu « **UNIC** » là những thứ xe hơi đã chở chạy đã rồi hơn hết.

XE HƠI CHO MƯỚN

Sở thơ có nhà-nước phụ cấp và chở chuyện hành-khách từ Saigon-Pnom-Penh rồi trở lại ở Saigon chạy lại nhà dây thép lớn) bữa thứ ba, thứ năm và thứ bảy.

Ở Namvieun chạy lại (nhà dây thép) bữa thứ tư, thứ sáu và chúa-nhựt.

Hộ mặt, danh *«Société Anonyme des Etablissements Balinier*

AUTO-HALL SAIGON

THUỐC HÚT TRÁI-ĐẤT

HIỆU « **GLOBE** »

NGON HẠNG NHỨT HƠN HẾT

Thuốc hút hiệu *Trái-Đất* « GLOBE » đã ngon mà mùi lại thơm tho, hút không khô cổ.

Chẳng có thứ thuốc hút nào bì với thuốc hút hiệu « GLOBE » cho được; trong Lục-châu đông-bang đều hút thứ thuốc hiệu « GLOBE » cả.

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÃNG **DENIS FRÈRES** LÀ ĐẠI-HIỆU

ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Tourane

COMPTOIR INDUSTRIEL & ELECTRO

Mécanique d'Extrême-Orient

114, Boulevard Charner, 114

SAIGON

NGỎ CÙNG CÁC NHÀ NGHIỆP CHỦ,

Từ ngày Nhà-nước Đại-pháp đem đuốc văn-minh mà đọi xứ ta đến nay, thì việc ở ăn của dân ta càng ngày càng sướng thảo khoái coi hơn xưa.

Như ý-ẹc đèn thắp ban đêm thì xưa thấp đèn mỡ-u, sau tới đèn dầu lửa, nay lại thắp bằng điện-khí. Thiết nghĩ có chi thắp bằng đèn điện, sáng khắp châu thân ở dân dân cũng đèn dùng đèn-ế đèn. Thế mà còn hèm mấy xứ ta xuối thành thị chưa có được ngọn điện đọi tới. Thấy vậy, bổn tiệm có lòng trí liệu phương tiện nào mà người ở xa châu thành cũng dùng được đèn-điện, nên bổn tiệm có mua một thứ máy đèn-điện rất tây tiện cho các nhà điền-chủ, nghiệp-chủ, tài-chủ. Một cái máy đèn ấy thắp được năm chục ngọn, dầu lớn bao nhiêu cũng sáng, thế mà giá bán chẳng bao nhiêu, lối chừng một ngàn mấy. Nhứt là trong cơn có tiệc, có đám, nếu mà có 50 ngọn đèn-điện thì càng rực rỡ, chừng ấy ai còn ngỡ rằng mình ở xa châu-thành nữa.

Ấy vậy bổn tiệm xin đề vài lời ngỏ cùng chư vị nghiệp chủ ở xa châu thành vị nào muốn mua máy đèn ấy thì xin đến bổn tiệm mà mua. Cái máy ấy lại có thể đi cho ngựa kéo đi chỗ khác, cũng được.

Giáng : D.A. 3 mã lực, giá 750$—D. 2. 8 mã lực 1240 $— D.S. 15 mã lực 2090 $

廣東二天堂大葯房

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ rõ bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoá. Thuốc của tiệm tôi không có mùi chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống thuốc thoa, thì phải có coi theo cho kỹ cho hay ở gói theo nhãn. Mỗi cái nhãn đều có chữ ký tên tôi đề làm chứng tin.

TRẦN HIỆU PHÁT LÃNH HOÀN
(THUỐC HOÀNG LÃNH)

Trị bịnh nóng lạnh, bịnh rét, ban hạch, ban đỏ, cảm mạo sương bàng, phát nóng, phát lạnh, hoặc nóng mê mang, nhức đầu, nghẹng hết, tỉ chí mê-muội, ăn uống không tiêu.

CÁCH DÙNG :

Người lớn mỗi ngày uống 1 gói là 24 hoàn, uống với nước trà.

Con con nít mỗi tuổi uống 1 hoàn, 2 tuổi uống 2 hoàn, 3 tuổi 3 hoàn.

Con con nít mắc bịnh thì uống theo mấy hoàn, tới 14 tuổi uống theo như người lớn dùng 14 hoàn mà thôi.

Như bịnh rét thì phải uống trước hơn 2 giờ đồng hồ khi chưa có phát rét.

CỠ ĂN : cua đồng, trái cây, đồ nguội lạnh, mấy món chẳng nên dùng trên : Lươn ỷ theo như vậy, đồ nguội nóng hoang, hễ uống thuốc rồi thì ngày thì hết bịnh.

Người thường mỗi bữa cơm mai nóng 3 hoàn hễ thấy. Hãy nhớ giữ gìn cho khỏi cảm PHẠT, hiệu Nhị-Thiên-Đường, thì mới phải là thuốc thật hiệu thần thế giới.

Chánh Chủ : NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

PHARMACIE PRINCIPALE

(CỦA ÔNG)

L. SOLIRÈNE

chuyên trị bịnh thổ-huyết và

KẺ NGHIỆN CHO ÔNG C. RENOUX

ở ngoài nhà thờ lớn. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm thuốc trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhứt có một ông thầy bào-chế nhứt hạng văn là ca-nhau bảo-vệ xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trừng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lộc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiến đối sĩ;

Vì thuốc tinh tiu, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nếu bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

CHỦ ĐIỀN!
NÔNG GIA!
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI!

Cho mướn gì của chơi-xe máy bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp!

Làm các miễn nhà rất cần mà-lơ tăng thiệp, gọn, đẳng đẳng lạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến:

FORGES, ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép số 95 mới đặt.

Làm bộ-trang lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các nước kỹ-nghệ khắc bên Pháp-quốc hẳn hòi công việc làm.

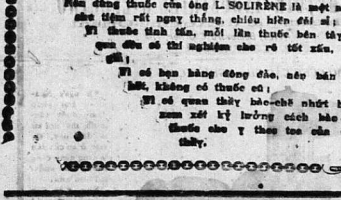

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*
môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư qui ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đông-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-day bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhẫn đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiến thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều ưa dùng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhẫn, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư qui bà và chư qui ông có mướn làm hay là mượn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư qui-bà và chư qui-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

NAY KÍNH.

QUẢN CÁO ĐỒNG NHƠN

(Tiếp theo)

Tập luyện đã dư điều, việc tạo lập càng là việc điều đình một cái nhà thương rồi, tôi thời tôi để xướng mà khởi công, liền, song tức ấy tôi còn ở bên Chánh-quốc, tôi chưa có thể làm được; sự hết sức đi, tôi phải vào giúp việc cho nhà nước, là cố ý chờ dợi có hội tốt mà ra. Bởi vậy trong một cái tờ giao kèo tam, tôi làm với nhà-nước tôi chẳng kèo nài về số lương bổng của tôi, miễn là nhà-nước cho tôi được nhiều sự thông thả mà thôi. Tôi giao ước rằng tôi chịu giúp việc nhà-nước trong hạn hai năm, mà hễ tôi làm được một năm rồi, thì tôi có quyền xin hủy tờ giao kèo ấy; đã vậy, mà nếu tôi muốn trở qua Chánh quốc, thời nhà-nước phải cho tôi một cái giấy tàu hạng nhứt nữa. Khi tôi đặng đất cử hội-đồng thì tôi đã giáp việc cho nhà nước được hơn một năm rồi, làm Quan-thầy cai quản nhà thương Longxuyên và Châudốc. Tôi mới xin thôi hồm 1er Novembre 1922, đặng ra mà lo lắng sắp đặc. Vậy thì đang lúc bổn nầy lo cất nhà thương, tôi sẽ xin giấy nhà nước trở qua Chánh-quốc, đặng lo mua thuốc men, và mua những vật cần dùng trong nhà thương ấy; mua như vậy đã rẻ, mà lại được đồ tốt nữa, sau tôi sẽ đoan tinh với các hãng buôn bán bên Đại-pháp, hầu sau có mua thêm nữa. Hôm nay số bạc hùn cũng đặng lối bốn muôn đồng rồi, nếu tháng Juillet tôi đây mà kêu hùn đủ thì tôi sẽ xin nhà nước cho tôi về tây, đặng lo cuộc nầy cho xuôi thành.

Ấy đó các ông nghĩ coi, bởi chi tôi muốn cho thành tựu cái việc tôi tính làm ngày nay đây, là việc sẽ có ích cho nước, lợi cho dân, cho nên bỗ chấy tôi chẳng màng sự lao khổ, tập rèn bổn nghệ cho tinh ha, tôi chẳng nam dành lợi riêng, mà bo bo theo quờn tước danh vọng. Tôi trưởng như vậy là có bằng cớ đủ làm cho các ông tin cậy đặng mà giúp với tôi cho mau thành việc. Đã hay rằng việc trị bịnh không lấy chi làm khó cho lắm, nhưng còn phải cần cho có đủ sự học thức, cho có kinh nghiệm lâu năm; huống chi việc điều dình một sở bịnh-viện càng khó là dường nào. Trong việc nầy, chẳng những phải có tài nghề trị bịnh, mà lại phải từng trải mọi việc, phải lịch làm nhơn tình, phải biết tiết tiu cho k p, thì mới bảo toàn được sự-nghiệp. Tôi chẳng dám khoe mình tài trí hơn người, song những việc kiến thức của tôi bấy lâu rèn tập, tôi tưởng cũng đã mà làm cho thành khoản sở nguyện của tôi.

Ấy vậy, tôi xin ngỏ lời cùng Đồng bang chiếu cố trước vì nghĩa, sau vì lợi, rằng chung vốn nhau lập cho đặng nhà thương nầy, hầu cho có chỗ, riêng mà dưỡng bịnh hoạn người đồng bào.

Nay cáo kính:

Saigon, le 15 Décembre 1922.

LÊ-QUANG-TRINH

Đại-Pháp Y-khoa Tấn-sĩ,
Dương kiểm nghị viên quản hạt hội đồng.

TIỆM NÀO ĐÂU? 同

KÍA TIỆM ÉPICERIE MÉTROPOLITAINE

HIỆU: TRẦN-ĐANG ở đường d'Espagne số nhà 148,

ngang chợ mới SAIGON

Thì có bán đủ hộp, các thứ rượu tây thượng hạng và đầu thơm nhứt hạng v.v. giá rẻ hơn hết, chẳng có tiệm nào bằng. Chỉ tiệm biết chiều-lòng đãi-đằng, buôn bán chơn chất đáng cho qui ông, qui bà tin cậy.

Chư qui ông Lục-châu muốn cần dùng món chi, cứ viết thơ ngay cho tiệm thì tiệm sẽ gởi Contre-remboursement cho các ông lập tức chẳng hề đổ trễ.

Chỉ-nhân cẩn-khải.

TÔI BÁN SỈ

Xà-bong Cadum (1 lố, 12 cục, giá 2$70, thuốc Rennie-sa (1 cây 3 ống 12 cây 3 đồng) mấy thứ Truyện, Sách, chữ Quốc-ngữ, tại tôi có, giá bán phân nữa. (La cuốn sách đề giá bán 0$50, bán 0$25 mà thôi) Bao thơ vàng thứ thường, 1 ngàn cái 2 đồng.

Cũng bán sỉ các thứ Dép đất, kiểu mới, và Sáo Nhựt-bổn.

Bài ca Cải-lương, cuốn thứ nhứt, giá 0$15 cuốn nhì 0$10, sách lịch-sự chung, cuốn nhứt 0$20, cuốn nhì 0$10, mua nhiều, có giá riêng.

Có người đứa-bỡn, bán hàng vặt, tại đâu cho nhóm, (Chợ-mới Saigon) có bán đồ xấu thứ kê trên đó, lại có bán đầu Tứ-Bi nữa.

Cái xin đừng-bảo chiếu cố, rất trọng ơn ! ! !

LÊ-MAI

73 Bd de la Somme 73

SAIGON

BÙI-QUANG-NHO

BÉNTRE

Bổn hiệu có trữ bán đã ba năm nay, vải may mùng của hãng Chân-thực Bắc-kỳ chế tục kêu là Tulle Tonkinois, rộng khổ trăng tốt làm mùi cây dài 20m,40, ngan 0m,80 giá có ba hạng khác nhau từ 4$,50 5$,00 và 6 đồng; có bán vải trăng may nóc bề khổ 0m,90 mỗi mét giá 0$ 35. Mùa nầy là mùa muỗi ai muốn khỏi bịnh truyền nhiễm vì muỗi, cáng, nầy chận sai-vơ lới đi mua một cái mùng cho khỏi muỗi cắn. Bổn hiệu cũng có trữ bán cáng viết mấy cha người Bắc-kỳ làm giống như cáng viết bên tây tại, mỗi chục (12) là một cái, như mua nhiều về bán thì mỗi chục (12) là làm chiếc. Có trữ nhiều thứ hàng bắc và hàng tàu nhuộm tại Bénitre như ai muốn mua thì bổn hiệu sẽ gởi contre-remboursement tới nơi chẳng sai. Xin chiếu cố.

Tôi cũng có bán bông khăn mỗi cây từ 19 tới 20 thước giá 1$50.

NHÀ BUÔN BÁN TIN CẬY

của M. A. B. M. B. DEEN

Ở đường Boulevard Charner môn bài số 46

SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ

Những thứ xoàn và ngọc ngà tốt, giá rẻ, và cũng có làm đồ nữ trang bao kiểu cách Langsa rất khéo.

GALERIE DES ARTS DU TONKIN

PHÙNG-VĂN-XUÂN

13, rue Paul Blanchy, 13

SAIGON

Kính trình chư quí ông quí bà đặng rõ tiệm tôi có bán đồ đồng, đồ chạm, đồ thêu, đồ ren, nón cavanes bằng rơm, bán ghế tủ salon ngồi chơi cần và thêm làm theo kiểu kim thời rất tinh xảo. Xin mời quí ông quí bà đến tại tiệm chúng tôi mua mua bước đặt, tiệm bổn tiệm sẽ có đủ kiểu và biết lòng hợp ý mình.

Chỉ nhân: PHÙNG-VĂN-XUÂN.

Cẩn khải

LỜI RAO

Tôi đồng tên dưới nầy là Phan-thị-Thơ đàn-bà góa của Trương-tợi-Trinh (tên là Châu-Lợi) ở tại Thôt-nốt làng Thạnh-hòa Trung-nhứt, tổng Định-mỹ, tỉnh Long-xuyên.

Nguyên vợ chồng tôi có điền thổ và gia sản của tên chồng tôi và tôi đứng bổ. Nhưng mà có 4 đứa con 1 Trương-thị-Liêng (Kim-Liêng) 2 Trương-Quang (kêu Tai-Quang) 3 Trương-Thành (kêu Tai-Sẻo) 4 Trương-Tường (kêu Tai-Xèo) không nó không giữ bổn phận, lo chơi bời phá tán sự nghiệp. Vậy tôi làm lời rao nầy cho ai nấy rõ: Nếu trong bổn tôn con tôi đây có thiếu nợ của ai thì nó liệu trả lấy. Vì quyền thế hồ tài sản còn về phần tôi cai quản. Nếu sau ai cho nó vay mượn bạc tiền, thì chẳng được kêu nài tôi tới.

Thôt-nốt Phan-thị-Thơ sao
Trương-tợi-Trinh.

LÊ ĐÌNH CHIỂN

Có nhiều vị đi coi lễ, sẽ thấy hình mình ở trong *Photo-Nadal* 120 đường Catinat: Hình chụp đời gần mê-đay, hồi diễn-binh, hồi các cựu chiến sĩ kéo nhau đi, hồi có xe-bông. Giá mỗi cái 0$ 20.

Cartes postales có nhiều thứ tốt khéo, ai muốn lựa thứ nào cũng có. 6 nhiều lắm cartes Noel, đầu năm, ngày Sanh-nhựt xinh đẹp (kiểu mới bảy ở Paris).

NADAL. *120, đường Catinat*

店舖皆德金源基再西

Lời rao

Nay tôi xin cho các Ông các Bà đặng rõ. Tại tiệm tôi ở bến Ăn-chăn mới gởi qua những bột thầy-xoan nước trắng mạnh, và cũng có các thứ đồ Nữ-trang bằng vàng tiệm mới đã thử kỹ có nhận bột chắc lớn nhỏ cũng lem thành hình lắm.

Các xứ (Thời Tây) cũng có mới gởi qua tới đồng-hồ treo bốn mặt. Lắc tròn gnốt cũng mới mốc thì thiệt tốt và chắc có để 25 hột chơi đi đứng. (Là Rubis) hiệu:

CYMA et OMÉGA.

Giá bán nhẹ hơn các tiệm thuốc như chư qui khách muốn mua đồ chơi, xin tới tiệm lãi thì tôi sẽ hết lòng vậy cùng.

Tiệm thợ bạc

KYYUN

n. 170, Rue Catinat SAIGON

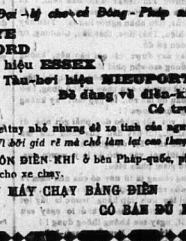

HÃY ĐẾN XEM NHÀ CHỤP BÌNH

PHOTO STUDIO

ở gần bên nhà hàng Continental

136-138 Đường Catinat 136-138 SAIGON

Có nhiều thứ máy chụp hình mới đến như là: Goerz, Ingeo, Francevilla và cùng đồm thiên-lý ở prismes Goerz.

Hãng trữ tại Đông-Pháp: Stéréoscopides Gaumont, Stéréo-panoramiques Monobloc, Véroscopes Richard, Jumelles extra plates Bellieni 9X12 v.v.

Vest pocket Kodak ống đồm

achromatique..... 18 à 90

— rectiligne..... 23 90

— anastigmat 7/7-4 35 50

Khuôn bình nhiều kiểu tối la.

Hình sơn-thủy vẽ bằng dầu.

Kiểu đề vẽ bằng dầu.

HÀNG BẮC NÊN MUA

Xin kính trình các quí khách biết, tiệm tôi có đủ các thứ hàng tơ lụa bắc gởi đi bán các nơi, như là Lành-Bướt 2 ao, 2 quần, Lương, xuyến, the, hàng, quế, và khăn lượt hồng, trơn, hoa, đen, trắng và nhuộm đủ các màu thuốc tây, thuốc tàu, hàng, phiến thiệt tăng rồi nhuộm nên mềm tay và tươi bền-màu đẳng đến rách chẳng không có. Có bán vải mùng rộng khổ 0m82 đủ thứ đây An-nam đủ các thứ đa, đép Nhựt-bổn, guốc quai nhung, quai đa, trơn, vớ và sơn các màu. Lại có bán đủ các thứ đồ sơn An-nam về chế theo lối Nhựt-bổn hàng lâng coi đẹ xinh mà bền chắc lắm, như là khay, hộp quả đủ các kiểu vuông, tròn, hộ đọc người góc và chữ nhựt. Không ảnh, bàn, hiên, tranh sơn thầy về vào gương. Cho móc áo, ghế Thonet, fauteuil, bàn tròn làm bằng may song nhẹ nhàn và chắc chắn lắm, mà bán giá hạ hơn các nơi.

Nếu các ngài có lòng yêu đến Đông-bá-o mà mua giúp hàng gì xin gởi thơ cho, thơ tôi được cám ơn mà gởi Echantillon và khen giá trả lời ngay.

Kính trình các ngài rõ

HOÀNG-NGỌC-OANH

18, rue des Caisses Hanoï (Tonkin)

DƯƠNG-DIỄN

MARCHAND DE MEUBLES

109-111 Rue Catinat

SAIGON

XIN CÁO PHÓ-ÔNG CHƯ-VỊ

Làm người ở đời lấy chi làm sự nghiệp? Như muốn có sự nghiệp; trước hết phải sắm đồ-đạc thập-vật trong nhà. Đời vậy, sắm cứu hàng cho chắc-chắn để cho chư qui-vị mua dùng, thì phải xem chơi cho toàn chỉ, sau đó đành làm đồ kỷ-niệm cho chúa chồng lâu.

Giường tây, hàng nỉ, hàng theo vị đồng đồ, ghế nghỉ mát máy hiệu « Transat » thiệt, đồ thờ kiểu, hiệu, mâng, gối, là-phê sắn sàn, kiểu cổ (ancien) đồ ở ngã bàn, một cây và một đi đèn (bạch, hồn nhỏ); còn những bàn ghế theo kiểu kiểm thời (moderne) toàn là cây danh mộc cả.

Thậm tối bàn giá rẻ hơn đâu hết, vì tôi có người thợ mới lại bán hàng bán các nơi (Tuốt-hay) nhỏ lẻ.

Xin qui-ông, qui-bà thừa dịp rảnh đến tiệm xem qua thì rõ vui khoái! Tiệm tôi lập ra ở Nam-kỳ đã hơn mấy chục năm rồi, ai ai cũng đều tin cậy.

Còn qui-ông, qui-bà muốn đặt đồ đạt theo ý mình thì chúng tôi xin sẽ làm y theo kiểu; vì bổn-hiệu có thợ trạm trổ lớn.

Xin chư qui-vị ghi lòng, tôi xem qua một phen đủ rõ.

DƯƠNG-DIỄN.

HÃNG

SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS

Garage S.I.T.

Làm Đại-lý cho xe Đông-Pháp chăng:

Xe-hơi hiệu DEDHAYE

Xe-hơi hiệu FORD

Xe-hơi hiệu ESSEX

Thâu-hơi hiệu RIEUPORT

Bố dùng về điện-khí hiệu BALLOT

Có trữ đồ hiệu MICHELIN

Nhà đề xe tiny nhỏ nhưng đề xe tinh của người danh giá

Vì bởi giá rẻ mà chỉ làm lại cho thong.

Mọi NGƯỜI THỢ CHUYÊN MÔN ĐIỆN KHÍ ở bên Pháp-quốc, phụ sự tại nhà đề xe, đặng lo trong việc máy-móc chạy bằng điện-khí và thử cho xe chạy.

CÓ ĐẶT CÁC THỨ MÁY CHẠY BẰNG ĐIỆN

CÓ BÁN ĐỦ MÓN BỘ ĐIỆN - KHÍ

Rượu mạnh hiệu DEJEAN, đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi.

Chỉ một mình hãng Denis frères *có trữ mà thôi*

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX sau ông SOLIRÈNE chức hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, đồ khuyng hoàng và giá hạ rẻ. Lại chuyên bán toàn đồ có xài đúng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Chớ DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIỆN đồ mới bán rẻ, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

MOTOCYCLISTES — CYCLISTES

ĐẶNG-CÔNG-HÂN và Công Ty nhà số 344, *đường Lefèvre, SAIGON*

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Các đồ phụ tùng xe máy đạp và xe máy dầu VN và nước xe máy hiệu WOLBER.
VỎ và ruột xe máy dầu hiệu DUNLOP (bánh 600 và 650 á talon).
Đèn khí đá cho xe máy dầu (có dynamo và bình nước mạnh).
Bình nhốt khí đá để cho xe máy dầu (bouteilles Magondeaux).

Có bán xe máy dầu mới và cũ hiệu :
B. S. A. 4 1/2 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.
New-Hudson modèle de luxe 1922, 2 1/4 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.
New-Hudson 2 1/4 H. P., 2 vitesses, sen mise en marche.
Royal-Enfield 2 1/4 H. P., 7 vitesses avec débrayage et mise en marche.
Alcyon 2 1/2 H. P., 3 vitesses, débrayage et mise en marche.
Gratieux 3 1/2 H. P., 2 vitesses, avec débrayage et mise en marche.
Sốn các thứ xe máy dầu.
Sơn xe máy đủ màu.

XIN LƯU Ý !!!

Hỏi người Saigon

Chúng tôi có một lời phải mà khuyên chư liệu trước khi chư tôn đi mua đồ đặng đừng trong ba bữa tối và trong lúc đi mua sắm. Ấy là trước khi chư tôn đi mua đồ xin hãy nhớ đến việc ghé tiệm ĐỨC-TRỊNH *mãn hồi 81 đường Catinat SAIGON* ở đấy có bán nhiều món thương hảo hạng mà lại giá rẻ hơn các nơi. Tiệm đấy có chưng các món đồ bằng bạc, đồ bằng nhiễu, đồ thêu thùa, ren, đồ bằng nỉ, đồ bằng sành, đồ kiểu bằng đồng đỏ, lư-hương văn vân. Đồ bằng gấy trắc và bằng gỗ, thảo ra thập lai để không sợ, chỉ chuyên đi chỗ khác phải hư.

Ở các tỉnh nếu ai mua thì gởi cách « kiểu vật giao ngân » (*Contre Remboursement*).

Lâm kỳ cang, nhân đề đánh dây thép : CHAUVIN SAIGON.

RA VÔ THÔNG THÀ

THỜI ĐÀM

Cô bé.— Cha chả cái quan lính của cô mua ở đâu mà tốt đẹ vậy, thiệt đen và mước quá ?

Cô tư.— Vậy chớ cô nó chưa biết chỗ đặt sao ? Để ba năm nay có một cái hàng của một người Annam mình lập ra, đề lính, tốt hơn lính tây và lính bắc nhiều lắm. Bữa nào cô rảnh đi vô đó mua thử một cái quần bận thử coi, đi đen nước mà lại chắc.

Cô ba.— Đề biết vậy mà hồi tới giờ cô nó cũng chưa có nói chỗ nào bán, đặng tôi mau mau đi mua, sắm dịp cái quần lính tân tôi mới mua cho ba bé trở ở nhà nó đã trọng lắm.

Cô tư.— Như có thiết gấp cứ việc ra mua giấy xe lửa nhỏ đường mé sông, đi tới Châu-hốc hỏi thăm cái hãng cắt-may ông Lê-phát-Vinh ở đâu thì ai ai cũng đều biết.

Đồng đặt máy LÊ-PHÁT-VINH
Quai de Belgique Cauhho (Saigon)

MỘT CÁI TIN LÀNH

Bổn tiệm mới tiếp được vỏ xe hiệu mới **PNEUS A TRINGLES, « BERGOUGNAN CABLÉ »** Xin bán cho chư-tôn giá rẻ hơn các nhà khác.

Xin đến xem tại tiệm

L. DESMARQUOY & Cie
9 đường Pellerin, mãn hồi số 6
SAIGON

MUỐN CHO CHƯ-TÔN MỖI NGƯỜI ĐƯỢC HƯỞNG CÁI LỢI ÍCH CỦA TỜI XIN MỖI CHO MỖI NHÀ MỘT BẢN NĂNG MỘT.

TẠI HÃNG CŨNG CÓ BÁN VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP ĐỒ MỚI ĐẾN CŨNG HẠ GIÁ

NHÀ GIẤY và KHO LỚN CỦA HÃNG L. DESMARQUOY & Cie ĐẾN NGÀY 15 OCTOBRE TỜI SẼ DỌN tại số 61 ĐƯỜNG PELLERIN (gần nhà Casino)

Bài ký từ Huế đến Vân-nam-phủ

của Bùi-thanh-Vân soạn

Đề mười giờ rồi, tôi rời về nhà hàng ngủ. Qua sáng ngày mai tôi đi xe lửa chạy ra Hanoi khi sáu giờ rưỡi. Người đi đường không cần đeo đồ ăn theo, hồi vì trên xe lửa có bán đồ ăn uống, đồ tây và đồ Annam đủ cả. Từ Vinh ra Hanoi lên đến Vân-nam-phủ thì không có người được phép bán một mình. Còn từ Đông-hà vô Huế đến Tourane lại có người lãnh thuế bán một mình, cho nên ai đi từ Vinh ra Hanoi, Vân-nam phủ thì được mua ăn uống các vật của các xứ xe chạy ngang qua hết. Như ai muốn dùng cơm tây buổi mai tại nhà hàng nơi nhà xe lửa tỉnh Thanh-hóa, thì khỉ xe chưa đến nhà xe lửa Cầu-giát hay là Hoàng-mai phải nói trước với người Công-đức-tơ (conducteur) trên xe mình giao cho người ấy 1$50 rồi lấy biên-lai, ấy là giá tiền một người ăn, rồi thì người Công-đức-tơ đành đấy-thép cho chủ nhà hàng cơm hay, như mình không làm cách đó mà mình đến ăn thình-lình thì phải trả hai ba giác nữa, nghĩa là giá bữa ăn cơm đến 1$80.

Khi gần đến nhà xe lửa Phủ diễn, có một chỗ nhiều vô con số lắm. Chỗ đó nằm về tay mặt đường xe lửa và gần bên đường cái đi bộ, vô số nằm trên mặt đất, chỗ đó cách xa biển chừng 5, 6 ngàn thước tây ; người ta lấy lẫn từng cục, rồi đẽo như mẫu gạch to đem về cất nhà tại Vinh là chánh chỗ phố lớn của tỉnh nghệ-an.

Đi qua khỏi nhà xe lửa Cầu-giát rồi một đoạn xa xa, thuộc về huyện Quỳnh-lưu, mình ngó thấy một hòn núi nhỏ toàn vô con hầu mà thôi, Núi ấy cũng ở bên tay mặt đường xe lửa và bên tay trái đường Thiên-lý. Từ chỗ đất có cái núi đó cách xa biển chừng hai chục kilomètres. Mình nghĩ rằng nai chỗ ấy giữa đất mà có nhiều vỏ con sò, con hầu là loài ở biển cả lâu năm như vậy, thì có lẽ cách mấy ngàn năm nay, chỗ đó là biển.

Mười một giờ xe ngừng tại nhà xe lửa Thanh-hoa. Ăn cơm tại đó một giờ, qua mười hai giờ xe chạy. Nơi sông Hàm-rồng xe chạy ngang qua một cái cầu dài một trăm sáu chục thước mà không có cây cột nào cả. Ấy là một vật qui của tỉnh Thanh-hóa, ai đến coi cái cầu, thì tỉnh ấy vui lòng lắm. — Từ hồi làm cái cầu ra đến nay, người thuộc về hãy có đôn một đều chang rõ có thiệt sùng chăng ; họ khen một người kia có tài, thì về phần người nầy biết việc đôn đó là phải hay quấy mà thôi. Số là lúc mới mở đường xe chạy, thì khi nào xe chạy qua cầu ấy, thì cầu rung-rinh đang sợ lắm, họ nói rằng có một ông Bắc-vật người Saigon tên là Lưu-văn-Lang sửa hết rung. Ông ấy bây giờ đặng 42 tuổi, đương làm chức Chánh Bác-vật sở Lục-bộ trong Sài-gon. Nhơn dịp đó, bay giờ, nơi nhà quê-mùa đều nhắc hoài và khen ông là người Annam nhờ ơn nước Pha-lang-sa thường nuôi ăn học và cho làm việc quan nữa.

(Mai tiếp)

DÁN-HÔNG-QUẢN *THỦ SÁI*
In rồi, từ bây con tiệp

NHÀ TRƯỜNG

Phù-Huỳnh

Có Thành-phố Cholon chấu cấp

đường Charle-Thomson. — CHOLON.

Trường nầy lập ra, năm 1907 để chuyên một nghề giáo hóa trẻ em học tới bằng cấp sơ đẳng pháp học. Trường học cất theo trường nhà nước, tại đất nhà, chẳng phải lập trong phố mướn chật hẹp. Vì vậy nên lớp học khoản khoát, sân chơi rộng rải, có trồng cây bóng mát mẻ, nhà tiêu, nhà nơi cửa học trò, lầu cao hai tầng : rộng rải khoản khoát, có dọn phòng riêng cho trò nào ở mình, có nước máy, đèn khí, đồ dùng học-sanh đủng.

Trường nầy cất nhằm chỗ rất tiện, cách nhà gấy xe lửa Saigon-Mytho 300 thước xe lửa Saigon Cholon 600 thước, nhà tương hỏa quốc 200 thước.

Trường nầy rất nghiêm, cố sự độ đều hượng hòa, hạ lực. Biết giữ câu liêm-sỉ, lấy một sự trực tình lấy sức học mà đua tranh, chẳng hề biết dị tài ỷ thân như mấy trường tư kia đâu hề nghe báo L'Asie Annamite, La Tribune indigène trực luận.

Số trò mỗi năm, trong 10 trò có rồi thì rớt 2 còn dặp 8 (8/10). Hễ lãnh được cấp bằng sơ đẳng, thì chủ trường lãnh đem trường Taberd nghỉ được lớp ba, chẳng phải đóng khoản dạch, đó là lợi đặng nữa.

Tuy thành phố Cholon có trường học thì trong nội quận (hết thảy là sáu, bảy trường) song có hơn 150 học trò tới học trường Phú-Huỳnh. Quan Đốc-lý Cholon thường nói năm là 600 đồng bạc. Đó là đầu chỉ trường Phú-Huỳnh dạy học cách tận tình, nên được viên quan, quới chức Langsa và Annam ở tại Cholon tin cậy mà cho con, cháu đến học.

Nhà đạo đức nên cho con học trường Phú-Huỳnh vì chủ trương cần cách riêng việc kinh hôn, mại, nghề dạy và xem lễ ngày Chúa nhựt, xưng tội rước lễ. Tiền nhà trường tính rẻ vì nhà đã là của đốc học trường, mỗi trò ăn học trong, có chỗ ngủ tử tế, có kẻ giặt áo quần ; mỗi tháng 14 đồng.

Cần bạch

Le Directeur de l'Ecole Phú-Huỳnh,
Roger HIỀN

Lê-văn-Bền

ĐÓNG GIẤY VÀ BÁN NÓN HIỆU : « PHU - TOÀN »

17-19, rue Amiral Courbet
SAIGON

XE MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. GAFFORT*
hiệu « ALCYON »
ĐỒ ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bổn hãng khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bốn phía mấy người Langsa đua tranh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STURDY* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bốn phía mấy người Annam đua tranh phần thưởng bổn hãng trương thì *M. Trần-văn-THANH* hạng nhứt, hai vị ấy đồng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. GAFFORT.
N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

KHO TRỮ TẠI
MAGASIN UNIVERSEL
157, Rue Catinat, 193
SAIGON

Xi-gà MINERVA
(MA-NI)

Thứ RÉGALTOS	hộp 25 điếu	4$50
« PERFECTOS	« 25 «	3 80
« EMINENAS	« 25 «	2 30
« BOUQUETS	« 25 «	2 30
« D'ESSAIS	« 50 «	4 75
« Imp. REGINA	« 50 «	5 50
id.	« 100 «	10 00
« LAURÉAS	« 100 «	7 50

Trên mỗi hộp phải nhớ lên xứ Ma-ni.

Có trữ bán quyển hiệu « COQ GAULOIS »

Có trữ bán Savon DY-FOAM để cho mình nhuộm với tự lấy mình.

Có trữ bán đồng hồ « Reine des montres »

Có trữ bán vải lồ ong để may mùng hiệu « E. B. »

Có trữ bán đồ sắt miệng hiệu « BOTOT » v. v.

DIRECTEMENT DE LA FABRIQUE
Envoyez sur le Cadran
LES MOTS
LA **REINE des MONTRES**

Manufr Principale d'Horlogerie
PETOLAT Frres & ANGUENOT
à BESANÇON (Doubs)

Mua mỗi cái đồng-hồ trái quít hiệu « REINE DES MONTRES » xin phải nhớ đòi mới tờ bảo lãnh.

Giá : 8 $ một cái.

MAGASIN UNIVERSEL

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vị-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, hết kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, với thấy ngày xuân đi thôn mồn hễ uống rượu nầy vô, thì lại đặng cải lão hoàn đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, *de* thịt đổ săn, tinh thần trán kiện.

Giá một ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marti số 190, Cholon.*

Depots PHARMACIE FRANCO-CHINOISE *190, rue de Marins CHOLON.*

L'PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PANSEMENTS — L. SOLIRENE — LABORATOIRE
SPÉCIALITÉS — PHARMACIE — PRODUITS CHIMIQUES
PHOTOGRAPHIE — PRINCIPALE — DROGUERIE
PARFUMERIE — FONDÉE EN 1865 — HERBORISTERIE
ACCESSOIRES — SAIGON — BANDAGES

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARAP

CHUYỆN MỘT NGÀN LẺ MỘT NGÀY

(Tiếp theo)

Nghe mấy lời tâu ấy nói thì hạ-thần biết rằng nỗ với hai đứa đồng lõa của nó là ba trợ gian đảng, mà hạ-thần cũng chịu nhập bọn vậy. Tuy hạ-thần tức nợ khôn cùn, mà hạ-thần cũng không có tập tánh với bọn quân hèn vô lòng chính chắn trong việc hội giao bạn tác. Khi hạ-thần nói rõ tên phá-kia đó rằng hạ-thần chịu nhập bọn, thì người đặc hạ-thần qua thành Bốc, đi tới đâu cũng có người tả hữu thị, hoặc chà-là hoặc cam, hoặc đồ ăn khác, mãn nơ lòng, qua tới thành Bốc. Lúc đi đường, hễ nghe tiếng lục lạc và tiếng kèn xin của chàng ấy thì những người lương thiện về đạo hồi-hồi đến tới cho đồ ăn.

Hạ-thần và người ấy đi đường như vậy qua tới thành Bốc, rồi vào trong một cái căng nhà nhỏ hẹp ở xóm xa là chỗ của hai bọn kia ở. Hai người ấy tiếp rước hạ-thần và chàng ấy cách rất niềm nở, chàng nghe nói hạ-thần chịu nhập bọn thì lại càng vui vẻ hơn nữa. Chúng nó liền chỉ về việc nhiệm mầu của chúng nó cho hạ-thần biết, nghĩa là dạy hạ-thần những mưu mẹo khá cách giả dối của chúng nó. Khi hạ-thần rành rẽ cái chước lường gạt nhơn đời như vậy thì chúng nó lấy áo phá-kia cho hạ-thần mặc và bảo hạ-thần đi đến chỗ thành đàng bông hoặc cành bằng cho những người nhơn đức về đọc bài thơ xin bố thí cho những người ấy nghe. Thường thường hạ-thần trở về đều có vài đồng bạc, đủng để ăn xài ngỏa nguê.

Lúc ấy hạ-thần còn xung fu lắm, hạ-thần vẫn còn ham vui, nên không biết rằng đối người như vậy là thói xấu không đặng làm. Hạ-thần thấy động tiền rồi mê đi mất lắm, hạ-thần lại làm theo việc phỉnh tình, và vì đó mà hạ-thần lần lần quên được lòng đau đớn về sự nhớ thương công-chúa Di-li-ca.

Không phải là quên biệt, cũng có khiêm khi hạ-thần sực nhớ tới nàng, làm cho hạ-thần buồn hã lắm, mà hạ-thần không cố ý giữ gìn chút thương nhớ mà mơ tưởng đó, hạ-thần lại làm thế nầy thế nọ đặng đốt tuyệt đi, hạ-thần thường nói thầm rằng : còn nhớ tới Di-li-ca làm chi nữa, nàng đã chết rồi, nếu có khôn ngoan trọn đời thì cũng không bổ ích chi hết.

LXII

Hạ-thần ở với bọn đó hai năm trời, mà hạ-thần còn tỉnh ở nữa, chẳng dè người mà bày vẽ cho hạ-thần nhập bọn đó và là người hạ-thần mến hơn hai người kia tỉnh với hạ-thần đi sang qua xứ khác, ngày nọ người nói : anh Hác-sanh, ở đây hoài tôi cũng buồn, lòng tôi muốn ngao du qua xứ khác. Tôi nghe đồn thành Can-da-ha là nơi thắng cảnh, nếu anh muốn đi thì đi với tôi qua đó coi tôi đỡ có thật vậy hay chăng. — Hạ-thần ý cũng muốn đi tới xứ ấy cho biết, hoặc là lòng trời liệu trước căng phần cho hạ-thần làm sao, nên khi nghe rã thì hạ-thần chịu đi liền.

Hai đứa tôi bèn bỏ thành Bốc mà đi, sang qua nhiều hành khác của xứ Xe ghết-tan, mà chúng tôi không có ghé, cứ đi riết hoài tới thành Can-da-ha là thành ngoài có tường cao che phủ. Chúng tôi vào ở trọ nơi lữ quán, chúng tôi được người cho ở cách rất mau mắn, là bởi nhơn người nhơn đức, thấy chúng tôi mặc áo pha-kia, nên sẵn lòng làm. Khi ấy chúng tôi thấy nhơn dân trong thành xao động lắm, là bởi qua ngày sau đó là ngày lễ Gu-lát (1). Chúng tôi lại nghe trong đêm vua cũng đọn dẹp trực rỡ, vì mỗi người đều muốn làm cho thấy lòng trung tín của mình ở với vua Phi-ru-zi-chi, lẽ vua mình chăm, người thành thật thì mến yêu, kẻ bợ ăn lại sợ oai và hình phạt rất nghiêm nghị.

Lộ thì pha-kia được phép đi cùng hết, tôi đâu cũng không ai ngăn cản, nên qua ngày sau là cảnh ngày lễ, chúng tôi vào đến xem lễ chơi, thật là một cuộc lễ đáng xem, và không chi ngoài mục cho bằng. Khi bọn hạ-thần đang ngó coi chỗ nầy rồi tới chỗ nọ, thì có người kéo cánh tay hạ-thần. Hạ-thần bèn day đi ta lại coi thì hạ-thần thấy một tên oai-quan, nhìn lại, té ra là tên oai quan khi nọ ở trong đền vua Sa-te-mê, có trao cho hạ-thần một phong thơ của nàng cung-nữ Ca-lê cai-đi, mà chính là thơ của công chúa Di-li-ca.

Tên oai ấy nói : ngài Hác-sanh, bay ngài ăn mặt lạ làng như vậy, mẹ tôi cũng nhìn ngài đặng. Tôi vẫn chắc là tôi không lầm, mà tôi còn ngại không biết con mắt tôi có thiệt hay không.

(Còn sẽ tiếp theo).

(1) Lễ Gu-lát là lễ kỷ-niệm mỗi năm mỗi ăn mừng ngày lên ngôi của vua trong nước.

SAIGON. — IMP. DE L'UNION — TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES — L'administrateur Gérant : NGUYỄN-V...

Tirage